

4.2. Įvardis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

Įvardis yra kalbos dalis, turinti bendrą rodomąją reikšmę. Reikšti ir rodyti – ne tas pats. Pavyzdžiui, įvardis *aš* reiškia kalbantįjį asmenį, priklausomai nuo situacijos. Kiekvienas žmogus, atsidūręs kalbėtojo vaidmenyje, save nurodo įvardžiu „aš“. Įvardis *tóks* tinka rodyti bet kokiai daikto ypatybei. Tačiau kiekvienas įvardis turi reikšmę, skiriančią jį nuo kitų įvardžių. Įvardžiai pagal reikšmę skirstomi į poklasius.

- **Asmeniniais** vadinami įvardžiai: a) rodantys asmenis (*àš, tų, jìs, jì*); b) rodantys daiktus ir asmenis (*jìs – jì, jiẽ – jòs*).
- **Savybiniai** įvardžiai rodo tai, ką reiškia daiktavardžiai, o daiktavardžių kilmininkas gali reikšti ir asmenį, ir priklausymą (*màno, tàvo, sàvo, kienõ, niẽkieno, mūsų*).
- **Pažymimieji** įvardžiai sudaryti iš asmeninių ir parodomųjų, pridedant sujvardėjusius daiktavardžius arba iš jų kilusią dalelytę: (*àš pàts, tų pàts, jìs pàts, jiẽ pàtys, tàs pàts, tokià pati, šitas pàts*).
- **Klausiamieji-santykiniai** įvardžiai: *kàs, kuris – kuri, katràs – katrà, kienõ, kóks – kokià, keliñtas – kelintà*. Klausama norint sužinoti asmenį, daiktą, ypatybę.
- **Parodomieji** įvardžiai rodo asmenis, daiktus ar ypatybes. Tie, kurie rodo daiktus ir asmenis, nustato tam tikrą vietą kalbančiojo atžvilgiu: *šìs, šì, šitas, šità* (artumo ryšys), *tàs, tà, anàs, anà* (atstumo ryšys). Ypatybes rodantys įvardžiai yra: *tóks, tokià, šitòks, šitokia, šiòks, šiokià, anóks, anókia*.
- **Nežymimieji** įvardžiai: *kažìn kàs, kažìn kóks, kažkóks, kažkurìs, kažìn kóks*.
- **Atskiriamieji** įvardžiai: *kità, kitòks, kitas, tám tikras, víenas, vienà, vienóks*.
- **Apibendrinamieji** (arba visumos) įvardžiai yra šie teigiamieji: *visas, visà, viskas, visóks, visókia, kiekvienas, kiekvienà*.
- **Sangražinis** įvardis *savẽs* su visais asmeniniais įvardžiais yra susijęs grįžtamuju ryšiu. Jis rodo, kad asmuo kreipia veiksmą į save kaip ir į bet kurį kitą aplinkos daiktą.

www.šaltiniai.ifo

4.2. Įvardis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

1. Perskaitykite sakinius ir pabraukite įvardžius.

1. Šiandien aš esu pavargęs, todėl jūs geriau eikite vieni.
2. Geriau tu nueik į parduotuvę ir nupirk man saldumynų.
3. Vienoks buvo pavasaris, tačiau vasara jau yra kitokia.
4. Jūsų namai labai gražūs, mes norėtume juos apžiūrėti atidžiau.
5. Šis obuolys yra skanesnis nei tas, kurį valgiau aną dieną.
6. Tebūnie ši diena kupina šviesos ir džiaugsmo.
7. Toks pats laiškas buvo parašytas prieš daugybę metų.
8. Jau kelinta diena, kai negaunu žinių iš savo draugo.
9. Kažin kas pasibeldė į lauko duris.
10. Viskas jai buvo negerai, dėl visko ji pyko ir barėsi.

2. Perskaitykite sakinius ir įrašykite įvardžius.

1. _____ labai norėčiau šiandien su _____ susitikti.
2. Susirinkome _____ prie laužo pasišildyti.
3. _____ nuomonė yra _____ negu _____ žmogaus.
4. Šie namų darbai yra _____ nei buvo vakar.
5. _____ telefonas yra gražesnis nei _____.
6. Knygas reikia skaityti _____ dieną.
7. Ant _____ obels noksta skanesni obuoliai nei ant _____, augančios šalia.
8. _____ mokinių skaitomi eilėraščiai buvo labai gražūs.
9. Pučiant šiltam vėjui, nesujudėjo _____ medžio lapas.
10. _____ kartų klausiau, bet _____ man taip ir neatsakė.
11. Su taisyklėmis noriu _____ susipažinti.
12. _____ pasaulis man labiau patinka.
13. Aš nežinojau, _____ tas daiktas yra paliktas.

Jumis, aš, visi, kitokia, mano, šio, kitokie, kiekvieną, tos, tas, maniškis, visų, šios, nė vienas, niekas, keliolika, kieno, aš pats, šitoks.

4.2. Įvardis, jo reikšmė, gramatiniai požymiai

3. Įrašykite praleistas raides.

1. Man___ visuomet stebina tav___ dainavimas.
2. Geriau pagailėk ir niekada neatiduok darbui viso sav___s.
3. T___ gali man___ visada pasitikėti.
4. Tav___ pasaulis gali būti gražesnis, jeigu paklausysi man___.
5. Š___ darbas yra žymiai prasmingesnis nei daugelis kitų darbų.
6. Staiga pamačiau, kaip kažk___ artėja link miško.
7. Turėjo praeiti keler___ metai, kad suprasčiau, koks t___ man esi brangus.
8. Šiandien tav___ ieškojo kažk___ vaikas.
9. T___ laikus a___ prisimenu su plačia šypsena.
10. Už lango šitok___ graži diena, o t___ sėdi namuose.

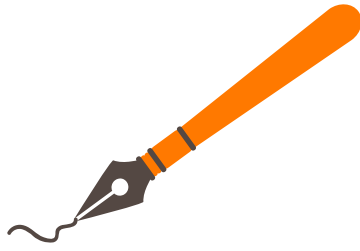
4. Suskliaustus įvardžius parašykite reikiamu linksniu.

1. Mylėk save, tuomet ir kiti (tu) _____ mylės.
2. (Šis) _____ kambaryje yra labai daug (tu) _____ daiktų.
3. Mokykloje (man) _____ jau laukė draugai.
4. Niekada nepamiršiu (ta) _____ dienos, kai (mes) _____ susitikome.
5. (Šie) _____ laukuose galime prisirinkti daug žemuogių.
6. Visada liūdna (tos) _____ dienomis, kai esu vienas.
7. Netikėtai išgirdau, kaip (kažkas) _____ pasibeldė į (mes) _____ namų langą.
8. (Šitokia) _____ gražios suknelės dar nesu mačiusi.
9. Moteris (šie) _____ darbais garsino miestelio vardą.
10. Visada norėjau (jūs) _____ patarimo ir pagalbos.

5. Sugalvokite ir užrašykite sakinių su duotais įvardžiais.

Manasis, šis, toji, tavieji, aš, jiems, savęs, šitokia, kažkoks, tam tikras, niekas, bet kuris, kas ne kas, kažin kas, jis, savęs, aš pats, šita pati.

Rašymui

A series of 18 horizontal blue lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice.

